

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

1 maximumscore 2 altijd toekennen

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Bij een lagere prijs wordt de aanschaf van een zonnepaneel eerder terugverdiend, zodat er een grotere vraag ontstaat naar zonnepanelen.

2 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- subsidie: $240.000 \times \text{€ } 60 = \text{€ } 14.400.000$ 1

- aantal eenheden bespaard = $(240.000 - 200.000) \times 500\text{kWh} \times 10 \text{ jaar}$
 $= 200.000.000 \text{ kWh}$

subsidie per bespaard kWh = $\frac{14.400.000}{200.000.000} = \text{€ } 0,07 \text{ per kWh}$ 2

3 maximumscore 2

e en f

Opmerking

Uitsluitend 2 of 0 scorepunten toekennen.

4 maximumscore 3

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

- $Q_v = 400.000 - 1.000 \times (P - 60)$
 $Q_v = 400.000 - 1.000P + 60.000$
 $Q_v = 460.000 - 1.000P$ 1

- $Q_a = Q_v \rightarrow -200.000 + 2.000P = 460.000 - 1.000P \rightarrow$
 $3.000P = 660.000 \rightarrow P = 220$ 1

- Na aftrek van subsidie betaalt de consument $220 - 60 = \text{€ } 160$ en dat is gelijk aan de marktprijs met subsidie aan de producent die uit de grafiek valt af te lezen 1

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juiste verklaring is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Bij heterogene producten wordt de concurrentie beperkt doordat klanten voorkeur hebben voor de producten van een bepaalde producent. / Bij een beperkt aantal aanbieders wordt de concurrentie beperkt doordat mogelijk stilzwijgende prijsafspraken worden gemaakt 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Daardoor daalt de prijs voor de consument minder (dan door het verlenen van subsidie was verwacht) en zal de toename van het aantal verkochte zonnepanelen beperkt blijven (waardoor er minder besparing op andere energie wordt gerealiseerd) 	1

Opgave 2

6 maximumscore 2

f en h

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Geen van de aanbieders kan zijn winst hier vergroten, gegeven de keuze van de ander.

7 maximumscore 2

type III

Een voorbeeld van een juiste toelichting is:

Als Pharmax kiest voor type III, reageert Medix met een keuze voor type II, waarmee Pharmax de hoogste winst zal maken (namelijk 300).

(Als Pharmax kiest voor type I of type II, zal Medix in beide gevallen kiezen voor type III, waarbij de winst voor Pharmax lager zal zijn dan 300, namelijk respectievelijk 200 en 250.)

8 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

- Medix zou een betere positie kunnen krijgen door zelf de eerste zet te maken. Alleen met de overtuiging dat Pharmax zijn eerste keuze hoe dan ook zal uitvoeren, zal Medix zich laten leiden door de keuze van Pharmax

1

- Als de (verzonken) kosten door Pharmax in verband met de ontwikkeling van het gekozen type medicijn al zijn gemaakt, zal Medix inschatten dat Pharmax deze alleen kan terugverdienen door dit type ook daadwerkelijk aan te bieden

1

Vraag	Antwoord	Scores
9	<p>maximumscore 2</p> <p>Een voorbeeld van een juist antwoord is: Een antwoord waaruit blijkt dat in de genoemde situatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> er aanbod blijft van medicijnen tegen meerdere soorten maagklachten (voordeel) maar dat mogelijk het ontbreken van concurrentie zal leiden tot een hogere prijs (op de deelmarkten) (nadeel) 	<p>1</p> <p>1</p>

Opgave 3

10	<p>maximumscore 1</p> <p>Voorbeelden van een juist antwoord zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Als klanten verplicht verzekerd zijn, zullen zij makkelijker (een serie) behandelingen aangaan dan als zij zelf zouden moeten betalen. Door het systeem van het rechtstreeks indienen van de rekeningen bij de zorgverzekeraars zullen logopedisten mogelijk meer zekerheid hebben van tijdige betaling. 	
11	<p>maximumscore 1</p> <p>Een voorbeeld van een juiste berekening is:</p> <p>$38 \times 20 \times 0,005$ 3,80 euro</p> <p>$30 \times 20 \times 0,005$ <u>3,00 euro</u> –</p> <p>verschil in premie 0,80 euro</p>	
12	<p>maximumscore 3</p> <p>Een voorbeeld van een juiste verklaring is:</p> <ul style="list-style-type: none"> De zorgverzekeraars verkeren in de positie van principaal, en de logopedisten in die van agent. Beide partijen hebben verschillende doelstellingen. De zorgverzekeraars hebben beperkt zicht op de kwaliteit van de logopedisten: er is sprake van informatie-asymmetrie Door een hoger tarief afhankelijk te maken van de extra kwaliteitseisen worden logopedisten gestimuleerd om meer kwaliteit te leveren 	<p>2</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 3 Een voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Eenzijds zijn fusies een goede ontwikkeling omdat logopedisten zo de totale praktijkkosten kunnen verminderen, waardoor ze akkoord kunnen gaan met een lager tarief 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Anderzijds zullen logopedisten door middel van fusies een groter marktaandeel van de logopedische hulp / een grotere marktmacht in een regio krijgen. (Daarmee krijgen zij een sterkere positie in de onderhandelingen met de grote zorgverzekeraars over de contractvoorwaarden.) De zorgverzekeraars zullen dan naar verwachting eerder akkoord gaan met een hoger tarief om in staat te blijven voldoende zorg voor hun klanten in te kopen 	2

Opgave 4

14	maximumscore 2 Een voorbeeld van een juiste uitleg is:	
	<ul style="list-style-type: none"> In een recessie neemt de afzet van bedrijven af. Naarmate er op de arbeidsmarkt meer sprake is van vaste contracten kunnen bedrijven minder snel reageren met een verlaging van de prijzen, aangezien vaste arbeidscontracten het moeilijk maken om de lonen te verlagen (waarmee sprake is van loonstarheid) of tot ontslag over te gaan 	1
	<ul style="list-style-type: none"> hierdoor neemt de internationale concurrentiepositie verder af en kan de recessie langer aanhouden / loopt herstel van de concurrentiepositie mogelijk vertraging op 	1
15	maximumscore 4 Een voorbeeld van een juiste verklaring is:	
	<ul style="list-style-type: none"> Vragers van arbeid / werkgevers kunnen bij flexibele contracten sneller inspelen op schommelingen in de vraag naar producten. Hierdoor lopen ze niet het risico te blijven zitten met hoge loonkosten van overtollige werknemers. De winstgevendheid stijgt daardoor. Hierdoor valt te verwachten dat ze bereid zullen zijn om extra te betalen aan mensen met een flexibel contract 	2
	<ul style="list-style-type: none"> Aanbieders van arbeid / werknemers lopen bij flexibele contracten meer risico op verlies van hun baan. Te verwachten valt dat zij ter compensatie een hoger loon zullen vragen dan bij een vast contract 	2

Opmerking

Voor antwoorden waarbij vragers en aanbieders op de arbeidsmarkt zijn verwisseld, maximaal drie scorepunten toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
16	<p>maximumscore 2</p> <p>Een voorbeeld van een juiste verklaring is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als werkgevers investeren in menselijk kapitaal van hun werknemers kunnen ze geconfronteerd worden met een berovingsprobleem, omdat de werknemer na de scholing / opleiding dit extra menselijk kapitaal bij een andere werkgever te gelde kan maken met een hoger loon • Bij flexibele contracten is deze kans groter dan bij vaste contracten, omdat er in mindere mate sprake is van loyaliteit van de kant van de werknemer 	<p>1</p> <p>1</p>

17 maximumscore 2

Voorbeelden van een juiste verklaring zijn:

- Werknemers met flexibele contracten zullen mogelijk sterker geneigd zijn om zich te scholen, om zo een sterkere positie te krijgen / om zo hun verwachte productiviteit / verdien capaciteit te doen stijgen. Dit biedt uitzicht op een betere onderhandelingspositie / betere arbeidsvoorwaarden.
- Werknemers weten dat ze met een flexibel contract het gevaar lopen om hun baan te verliezen. Dit kan voor hen aanleiding zijn om nu al in zichzelf te investeren, zodat zij bij contractbeëindiging mogelijk sneller een nieuwe baan kunnen vinden.

Opgave 5

18 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Als het inkomen onder de US\$ 8 uitkomt (doordat bijvoorbeeld bij ziekte het inkomen van een gezinslid wegvalt), is het over 5 jaar verwachte inkomen lager dan het huidige.

19 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Een hoger inkomen maakt het mogelijk om meer scholing te volgen doordat kinderen niet meer hoeven mee te werken om het gezinsinkomen aan te vullen / doordat meer geld beschikbaar is voor investeringen in scholing. Dit biedt uitzicht op een hogere inkomenstoename in latere jaren.

Vraag	Antwoord	Scores
20	<p>maximumscore 2</p> <p>Een voorbeeld van een juiste verklaring is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naarmate mensen een laag gezondheidsrisico menen te hebben, zullen zij minder geneigd zijn een ziektekostenverzekering af te sluiten • De verzekeringsmaatschappij blijft daarmee met relatief slechte risico's zitten, waardoor hogere premies gerekend moeten worden. (Dit zal vervolgens opnieuw de groep mensen met de minste gezondheidsklachten doen afzien van een verzekering et cetera) 	<p>1</p> <p>1</p>
21	<p>maximumscore 3</p> <p>Een voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Arme huishoudens hebben een hoge tijdsvoorkeur omdat zij (bijna) al hun geld nodig hebben voor dagelijkse primaire behoeften. De armen willen aan de andere kant het risico bij ziekte als het even kan vermijden • De tijdsvoorkeur van armen weegt (gezien de conclusie van de econoom) zwaarder dan hun risico-aversie (zij kunnen nu veelal niet betalen om later eventueel een uitkering te ontvangen) 	<p>2</p> <p>1</p>

Opgave 6

- 22 maximumscore 1**
 een daling van de werkloosheid
 Een voorbeeld van een juiste toelichting is:
 Werkloosheid heeft in de diamant de waarde +1, hetgeen duidt op een positief effect op de consumptie. Er is dus sprake van daling van de werkloosheid: dit leidt tot een hoger gemiddeld inkomen / geeft de consument meer zekerheid waardoor die meer zal uitgeven.
- 23 maximumscore 1**
 hoger
 Voorbeelden van een juist argument zijn:
- Door de werkloosheidsuitkeringen zijn de werknemers minder in inkomen teruggedaan bij werkloosheid / minder in inkomen gestegen bij het weer vinden van werk, waardoor het gevolg van werkloosheid voor de consumptie minder is.
 - Indien in het land sprake is van een progressief stelsel van inkomstenbelasting zal bij stijging van de werkloosheid de terugval in inkomsten leiden tot een minder dan evenredige daling van de consumptie / zal bij daling van de werkloosheid de toename van inkomsten leiden tot een minder dan evenredige stijging van de consumptie.
- (Beide effecten weerspiegelen zich in een lagere wegingsfactor voor werkloosheid dan zonder deze stabilisator zou zijn gehanteerd.)

Vraag	Antwoord	Scores
24	<p>maximumscore 1 nee Een voorbeeld van een juiste verklaring is: De rente heeft een positief effect gehad op de consumptie, en daarmee is uitstel dus niet aantrekkelijk geweest in oktober.</p>	
25	<p>maximumscore 2 nee Een voorbeeld van een juiste verklaring is: Het positieve effect van de indicator 'waarde aandelenbezit' (+1) is als gevolg van de lagere wegingsfactor minder sterk dan het negatieve effect van 'waarde woningbezit' (-1). (Dit betekent dat de vermogenspositie ongunstig is voor de ontwikkeling van de consumptie.)</p>	
26	<p>maximumscore 1 ja Voorbeeld van een juiste berekening: $15 \times 2 + 25 \times 1 + 20 \times -1 + 15 \times 1 + 25 \times -2 = 0$ en dat is hoger dan $-0,4$</p>	